

מסורת הש"ס

א) ענין מוספת לקמן ג.ל. ד"ה מ"ז דב"ש, ב) ענין מוס' שם ד"ה ובי"ה, ג) ענין מוס' לקמן ג.ל. ד"ה אמר רב פפא וכן כל הסוגיא דהכא מפריש מוספת לקמן, ד) [לקמן פ"ב, ט) לקמן ג.ל.; א) [שמר בזירות עב"ן, א) ז"ל אפרס, עב"ן, א) ז"ל יין, ט) שייך לעי"ב, ח) ז"ל קבלה הוא וואל. יעב"ז, ג) צ"ח סגי,

גוסחת הריב"ן

א) כתיב כחן גליין ילא ב' צ) דקאמר לו"ט דב"ש: ג) השמור: ד) ותהואל קאמר: ה) ומהכל וי"ע: ו) להקדים: ז) אבי אמר לא ס"ד כי כדמפרש בנזק הס"ד ואח"כ הס"ד ילפינן ליה והבאר לתא ועלה עדד כחן נמשך גליין דלעיל במחשבת: ח) בד מוח: ט) מוטל דלמר שור שחור שיאל ראשון ליה ליה הווא שור שחור הקדש לכשיאל ראשון לשאר כי: י) דלתי: כ) חילי: ל) עד פלגא דיתא הכא נמי כי כ"ל: מ) ליה קדש ואל ליה קדש כי: נ) ליה: ס) הוה ליה: ע) אין הכי נמי: פ) הוואל: צ) שגדר בטעות: ק) שום קדושה: ר) והאי דאמרי: ש) אמרינן: ת) דאטעייה הוה לדבוריה:

הגהות הב"ח

א) במשנה ובי"ה אינו הקדש: ב) גמ' הקדש בזווה הוא הכי נמי אלא משום דאטעייה לדיבוריה: ג) רש"י ד"ה הכא נמי ובי מילתא דעליה קאמר הס"ד ואח"כ מ"ה נקב ובי: ד) ד"ה לא צריכא ובי הלא הקדש מהכל ולא חשיב כלום: ה) ד"ה ח"ל אין ובי שחור אכיון אלא להכי קרי: ו) ד"ה ה"ג הוא ובי דלית ליה תמין: ז) ד"ה לא נעלוט ב"ש ובי הכא בזווה הוא אלא דאטעייה לדיבוריה:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

א) תובי ד"ה מי שגדר בזויר ושאל לחכם ואסרו מוה כ"ל: ב) אמ"ד דלכ"כ פשיטא הוה דמונה משעה שגדר אלא ע"כ פשטי כ"ל:

הגהות התוספות

- ז"ל דמילתא. 2. תיבות משמע הקדש טעות היו הקדש. נמחק. 3. ז"ל ויחין. 4. תיבות או לשון קבלה. נמחק. 5. ז"ל דהא דקמינ. 6. ז"ל דעלו.

מוסף רש"י

תחלת הקדש מסוף הקדש. מה שגא מכח הקדש, והיינו תמורה בטעות, דנדרשין תמורה בטעות יש בקרבנות יחיד (טו). ר' יוסי צ"ח יהודה אומר עשה שוגג כמזיד בתמורה ולא עשה שוגג כמזיד בשמקדשן, מאי

טעמיה דר' יוסי דמכיו יהיה לרבות שוגג כמזיד, היכי דמי שוגג כמזיד, ר' יוחנן אמר כסבור לומר תמורת עולה ואמר תמורת שלמים דכותה גבי דקדוש דלא קדשי כסבור להקדיש שחור והקדיש אדום (ראמ"ה בשםח). מי שנדר בזויר, וסובר שטעה בזמירוהו והתחיל להתחרט זו והלך ועבר על מירותו ושטה יין ועטמא לתמים ואחר כך הלך ושאל לחכמים

וציס הלל אומרים. הואיל ולא נתקיימו דבריו אין הקדשו קדוש:

או לישנא אחרינא יאל לזן צט"א. אותו שחור שיאל תחלה אחר הלזן הראשון הוי הקדש וכן דינר וכן חצית של יין: גמ' הכא נמי גבי הקדש לני מיגילא מילתא. דילא שחור תחלה ליהו קדוש ולא השתא כי נפק לזן צרישא דהא לא חיגילא מילתא א) זו דקאמר: ב) נאמר דהכי קאמר שחור ראשון שיאל יהא הקדש דמשמע דלית ליה שורים שמורין הרבה ועליהו סמכא דעתיה דהכי אמר שור שחור לכשיאל ראשון משאר שורים שמורין יהא הקדש וכשיאל ב) שחור אחר הלזן הרי יאל ראשון לשאר שורים שמורין ואיגלאי מילתא דעליה קאמר ולא אלזן: והא שור שחור קאמר. דמשמע דשחור שיאל תחילה קודם ללזן דמי לא עסקינן דלית ליה אלא חד שחור דיומט"ה קאמר דאס יאל תחלה יהא הקדש אבל אס הקדימו לזן לא יהא שחור הקדש: לא צריכא דאזים ליה פרי וסלת. שמורין ואזיה שיאל תחלה יהא הקדש וי) דיומט"ה לא חשיב כלום יריאתו של לזן: וצ"ה אומרים א"כ. כדקאמרנא דלא חשיב אלא אזיה מן השחורים שיאל תחלה ליתמי שור שחור שיאל צראשון תחלה לשמורין אלא כיון דמני שיאל ראשון משמע דבעי דליפוק שחור ראשון לכולהו ואפי' צריש לזן וכיון דנפיק לזן תחלה לא כלום הוי: א"ל אין והאי

הקדש צנוונה הוא. דודאי זו להקדש שחור איכיון. ט) ולהכי קרי ליה הקדש טעות משום דאטעייה לדיבוריה קמא דהכי הוה ליה למימר שחור שיאל מציתי ראשון דהוה משמע שיאל תחלה לשאר שורים אבל כיון דאמר שור שחור משמע דלא סמכא דעתיה אשחור דלזן נמי בכלל שור הוא להכי קרי ליה הקדש טעות שהטעה דיבורו שאמר שור: זו"ל לא נמאי דפרישית במתני' דצט"א דלזן ליה הקדש ילפינן ליה תחלה הקדש. טו) כדמחית איניש מידי בקדושה מסוף הקדש דהיינו תמורה שהיא צאה מכח הקדש אחר מה תמורה אפי' בטעות כדאמרין במסכת תמורה צפרק יש צקרבנות ד) ויהי הוא ותמורתו יהיה קודש

[ויקרא ח] יהיה לרבות שוגג כמזיד שאס צבור לומר זו תמורת עולה ואמר זו תמורת שלמים א"ה הקדש אפי' בטעות שאס צבור להקדיש שחור והקדיש לזן או לזן והקדיש אדום הרי לזן ואדום מוקדשים וצ"ה אומרים הני מילי שיאל עכשיו הקדש טו[ומדאמרן] שור שחור שיאל ראשון ליהוי הקדש לכשיאל ראשון לשאר שורים שיאלו אחריו מן הרפת מידי דהוה אלתמורה ז' אילו לגבי תמורה כזאמר הרי זה תחת זה תמורה לתאי היום מי הוי תמורה מההיא שעתא דקאי צה אלא לא הוי תמורה עד ז'דמטי פלגא דיומאן] דאמר הכא נמי לא חיגילא מילתא עד דנפיק שחור מקמי הנך שחורים דקיימי צרפת ט' ולא ליהוי קדוש לזן כלל: אמר רב פפא לך נאמר ראשון. דכל מאן דילא ראשון צין שחור צין לזן ליהוי קדוש: ה"ג והא שור שחור קאמר דמי לא עסקינן דאזים א) צניה פרין או פלג לא צריכא דלזים ליה אלא האי. והא שור שחור קאמר ומדקאמר שור שחור ש"מ דלא ניחא ליה לקדושי אלא שחור והאי דקאמר ראשון ראשון משום דהוה ליה תרי תלתא שמורין וקאמר דההוא שחור דנפק קמא מצינייהו ליהוי קדוש ולא אחר: לא צריכא דלזים ליה שחור אלא חד. והלכך האי דאמר ראשון משום דניחא ליה דכל מאן דנפיק צרישא או שחור או לזן להוי קדוש. וצ"ה סברי א"כ דניחא ליה דקדיש נמי לזן לימא שיאל צראשון אלא מדאמר ראשון ש"מ דאי נפיק [שחור] ראשון ניחא ליה לקדושי אבל בלזן לא ניחא ליה והוה ליה טעות הקדש וכל טעות בהקדש אינו הקדש: א"ל רב אחא מצרינש לרב אשי האי הקדש בטעות הוא הקדש כנוונה

הוא. דכיון דאמרנא דלךך אמר ראשון דדעתיה להקדיש כל מי שיאל ראשון תחלה צין לזן צין שחור הוה ט' הקדש כנוונה ואמאי קרי ליה הקדש בטעות: טוהכי נמי דהקדש כנוונה הוא. אלא להכי קרי ליה הקדש טעות משום דאמר שחור דילא צרישא דאטעייה פ' לההוא דיצורא קמא דמימיו כמאן דלא ניחא ליה לקדושי אלא שחור: וסברי צ"ש הקדש בטעות לא הוי הקדש. דמדקא מוקמת לה כבגוון דלית ליה כוונה אלמא דלית להו לצ"ש דהקדש טעות לא הוי הקדש והא מנן צהאי פירקא לקמן מי שגדר בזויר וגשאל לחכמים לפי שגדר ט' והתירו לו אס היתה לו צהמה מופרשת תלא ותרעה צעדר עס שאר צהמות חולין לפי שאין צה ב' קדושה כלל: אמרו להס צ"ה לצ"ש. עכשיו חזרתם להורות כדברינו דהקדש טעות אינו הקדש כגון זו שצטעה שהפרישה היה סבור שהוא מויר וטעה ואחם אומרים שאינו הקדש ותלא תרעה צעדר. ומדקאמרי להו צ"ה הכי ש"מ דשמיע להו מנייהו דצ"ש דאיניו אמרי דהקדש טעות הוי הקדש: לא נעלוט צ"ש

סברי דהקדש טעות אינו הקדש והכא צ"ה הוא דטעו. דאיניו סברי ז' דאמרי גבי שור שחור דהוי הקדש משום דהקדש טעות הוי הקדש וקאמרי להו צ"ש לאו להכי שאמרי דהוי הקדש דלדידן ס"ל דהקדש בטעות לא הוי הקדש אלא הכא כנוונה א) דאטעייה ט' לדבוריה קמא דלעיל: ואחד

זויר והתירו החכם וא"ל שאין בלשון הזה לשון נזירות: היתה לו בהמה מופרשת תצא ותרעה בעדר דהפרשה בטעות הוא ומדקאמר להו ב"ה לב"ש אי אתם מודים בזה שהוא הקדש בטעות מכלל דטעמיה דב"ש דהקדיש בטעות הוי הקדש וילפי' מתמורה ואמרי' ליה ב"ש לאו הקדש בטעות הוא אלא דאטעייה לדיבוריה ומה שהשיבו ב"ש במתני' אי אתם מודים שאם קרא לט' עשירי וכו'. השיבו להם לפי טעמם וכה"ג אשכחן ריש מסכת נדה. ולמאי דקאמר טעות וקא

בית שמאי פרק חמישי נזיר

לא.

ביצד אמר שור שחור שיצא מביתי ראשון הרי הוא הקדש ויצא לבן בש"א הקדש. אית דמפרשי צגמרא מילתא דב"ש דקאמרי הקדש אלזן קאי משמע הקדש טעות הוי הקדש² דיש לומר דדעתו הוי להקדיש [מה] שיאל מציתו ראשון ומה שאמר שחור לפי שטעה והיה צבור שהשחור יאל ראשון הלכך טעותו לא ימנע את ההקדש מלחול על השור שיאל מציתו ראשון ואפילו על הלזן חל ההקדש ואית דמפרשי דשור שחור שיאל אחר הלזן קדוש ואע"ג דלא נפק ראשון מן הצית ומיירי שיאל ראשון מן הצית לשאר שורים שמורים וצגמרא אפרס וכן דינר וחצית יש לפרשו צשני פניס וכי היכי דמפרשי רישא יש לפרש הנך צכי ה"ג וצגמרא וי מפרס למא לן הנך צכי דינר וזכז וחצית של ט' שמן: [התוספות השייכים כלן טעמדים דצף לג' ע"א מד"ה מאי טעמא]: ט'כי שנדר בזויר ונשאץ לחכם א' מונה משעה שנדר. פירוש מי שנדר צזויר ועבר וצטה יין צזמירמו וגשאל לחכמים להמיר לו נדרו אפילו לצ"ש דאמרי אין שאלה צהקדש אין³ שאלה צזמירות כדאמר צפרק הריני מויר מן הגזוגרות (נעלי ט.) אפילו הכי לצ"ש צריך שקצבל המירות צלשון טוב וחשוב שראוי לקבל צו מירות אבל יש לשנות הרבה או כינויין דלא הוי קבלה ואפילו צ"ש מודים שאס קבל צלשון גרוע דלא הוי נדר והשתא נשאל לחכם אס הלשון שקצבל עליו הוי לשון מירות או [לשון] קבלה⁴ או לא ואסרו חכמים לומר צלשון קבלה⁵ והוא עבר תחלה על מירותו צשטה ציון: מונה משעה שנדר. וכל הימים שעצר צהס עולין לו לימי מירותו ולא קנסיןן ליה לחזור ולמנות כימים צמנה צעוד צהיה עובר על מירותו וע"כ מיירי צשעצר דלכ"כ פשיטא הוא דמונה משעה שנדר ב' פשטיה דמתני' משמע דקמינ⁶ מונה [משעה] שנדר על הימים שעצר צהן עולו⁷ ולימי מירותו ומשום סיפא דקמיני והתירו מני רישא ואסרו אע"פ שהס לא אסרו כלום אלא שאמרו לו שצלשון טוב קיבל עליו מירותס:

נשאל ויהי לרבות שוגג כמזיד דלית ליה שחור ש"מ דלא ניחא ליה לקדושי אלא שחור והאי דקאמר ראשון ראשון משום דהוה ליה תרי תלתא שמורין וקאמר דההוא שחור דנפק קמא מצינייהו ליהוי קדוש ולא אחר: לא צריכא דלזים ליה שחור אלא חד. והלכך האי דאמר ראשון משום דניחא ליה דכל מאן דנפיק צרישא או שחור או לזן להוי קדוש. וצ"ה סברי א"כ דניחא ליה דקדיש נמי לזן לימא שיאל צראשון אלא מדאמר ראשון ש"מ דאי נפיק [שחור] ראשון ניחא ליה לקדושי אבל בלזן לא ניחא ליה והוה ליה טעות הקדש וכל טעות בהקדש אינו הקדש: א"ל רב אחא מצרינש לרב אשי האי הקדש בטעות הוא הקדש כנוונה הוא. אלא להכי קרי ליה הקדש טעות משום דאמר שחור דילא צרישא דאטעייה פ' לההוא דיצורא קמא דמימיו כמאן דלא ניחא ליה לקדושי אלא שחור: וסברי צ"ש הקדש בטעות לא הוי הקדש. דמדקא מוקמת לה כבגוון דלית ליה כוונה אלמא דלית להו לצ"ש דהקדש טעות לא הוי הקדש והא מנן צהאי פירקא לקמן מי שגדר בזויר וגשאל לחכמים לפי שגדר ט' והתירו לו אס היתה לו צהמה מופרשת תלא ותרעה צעדר עס שאר צהמות חולין לפי שאין צה ב' קדושה כלל: אמרו להס צ"ה לצ"ש. עכשיו חזרתם להורות כדברינו דהקדש טעות אינו הקדש כגון זו שצטעה שהפרישה היה סבור שהוא מויר וטעה ואחם אומרים שאינו הקדש ותלא תרעה צעדר. ומדקאמרי להו צ"ה הכי ש"מ דשמיע להו מנייהו דצ"ש דאיניו אמרי דהקדש טעות הוי הקדש: לא נעלוט צ"ש סברי דהקדש טעות אינו הקדש והכא צ"ה הוא דטעו. דאיניו סברי ז' דאמרי גבי שור שחור דהוי הקדש משום דהקדש טעות הוי הקדש וקאמרי להו צ"ש לאו להכי שאמרי דהוי הקדש דלדידן ס"ל דהקדש בטעות לא הוי הקדש אלא הכא כנוונה א) דאטעייה ט' לדבוריה קמא דלעיל: ואחד

זויר והתירו החכם וא"ל שאין בלשון הזה לשון נזירות: היתה לו בהמה מופרשת תצא ותרעה בעדר דהפרשה בטעות הוא ומדקאמר להו ב"ה לב"ש אי אתם מודים בזה שהוא הקדש בטעות מכלל דטעמיה דב"ש דהקדיש בטעות הוי הקדש וילפי' מתמורה ואמרי' ליה ב"ש לאו הקדש בטעות הוא אלא דאטעייה לדיבוריה ומה שהשיבו ב"ש במתני' אי אתם מודים שאם קרא לט' עשירי וכו'. השיבו להם לפי טעמם וכה"ג אשכחן ריש מסכת נדה. ולמאי דקאמר טעות וקא

א א מיי פ"ו מהלכות ערכין הלכה פ' ופי"ט מהל' מירות הלכה ח: ב ב מיי פ"א מהלכות תמורה הלכה ב:

פי' הרא"ש

מסוף הקדש תמורה קרי סוף הקדש לפי שקדושתה בא מכח אחרת מה תמורה אפי' בטעות כדאמרי' בתמורה פ' יש בקרבנות יהיה לרבות שוגג כמזיד ומפרש ר' יוחנן התם כסבור לומר שור שחור ואמר לבן כסבור לומר תמורת עולה ואמר תמורת שלמים וה"ה נמי כסבור לומר שור שחור והיה (הקדש) [תמורה] ואמר לבן קדוש וכן במתניתין נמי אי אמר שור שחור שיצא מביתי ראשון יהיה [הקדש] ויצא לבן קדוש: ולכ"ש מה אילו אמר ה"ז המרות זו לחצי היום מי הוה תמורה מההיא שעתא. דפשיטא דאיני תמורה עד שיגיע הזמן שקבע ואז על פי דבריו למפרע חליה עליה קדושה מחצות ואילך ה"ג (מי) [ולכן] איגלאי מילתא למפרע שיתקיימו דבריו שאמר שור שחור שיצא מביתי ראשון תחול קדושה עליו וכ"ז שלא נתקיימו דבריו אין כאן קדושה כלל. ולא דמי לתמורת טעות דהתם אני מקיים דבריו מה שהציג בפיו ואע"ג דאין פיו ולבו שוין גזרת הכותוב הוא דהויא תמורה אבל לשנות מה שהוציא בפיו כי האי לא אשכחן דקדוש בתמורה. אמר ר"פ לכך נאמר ראשון לכשיצא ראשון כלומר ר"פ אלא משום דלא הווכר אמורא בתריזק ראשון (הוא) לא קאמר אלא: לא צריכא דאית ליה תרין ותלת: ה"ג ובי"ה א"כ שחור ראשון מבעי ליה אבל מדקאמר מבימו משמע אם שור שחור יצא מן הבית תחילה. הא שור שחור קאמר ומי לא עסקי' דלית ליה אלא האי וכיון שאין בביתו אלא שור שחור א' לא מצית לפ' למילתיה ראשון לשחורים: האי הקדש בכזווה הוא ואמאי קרי ליה הקדש בטעות משום דאטעייה לדיבוריה שריבירו אינו משמע כל כך להודיא כמו שב"ש מפרשים אותו ולהכי קרי ליה הקדש בטעות כל' הקדש שדומה צגת לטעות אנו מפרשים דבריו דלא הוי טעות וקדוש. מי שנדר בזויר וגשאל לחכם והתירו לו אס היתה לו צהמה מופרשת תלא ותרעה צעדר דהפרשה בטעות גבי הריני מויר מן הגזוגרות וכן בפרקין דהוי מהלכין בדרך וא' בא כנגדן סברי ב"ש דאפי' בטעות הוי זויר אי"כ לא שייך ביה התרה לידדהו מיירי שנדר ואינו יודע אם הוא לשון